

W. BIEGAŃSKIEGO · W · CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GAZETA CZĘSTOCHOWSKA

REDAKCJA

Częstochowa II-ga Aleja Nr. 38, telefon Nr. 50

Pod kierunkiem

ZYGmunTA TRZEBINSKIEGO

ADMINISTRACJA

Częstochowa II-ga Aleja Nr. 43

Prenumeraty i ogłoszeń na stronie 4-ej.

Cena 3 kop.

Redaktor lub gościnny redaktor przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych, od godz. 7—8 wieczorem

2-ga Aleja № 43.

TEATR „ODEON”

W. Krzenińskiego (Najstarszy w Królestwie) Od środy 18 do piątku 20 maja (włącznie)

Zupełna zmiana programu!

Heidelberg. Wielkie Księstwo Badońskie (zdjęcia z natury w kolorach) **Napad na pocztyliona** (dramat z życia króla stepów Rifle-Billa w 15 obrazach) **ESTERA** (wielki dramat biblijny w kolorach, w wykonaniu najlepszych artystów „Zjednoczonych Teatrów Paryskich“ **Duchy** (wstrząsający dramat w 15 obrazach) **Kłopotliwe kupno** (komieczna przegrada w 12 obrazach) **Dyrektor Barnum** albo teatr w Walizie (sceny fantastyczne) **Konkietta generała** (komieczny) **Dary młodości** (fantazja)

Zmiana programu w każdą środę i sobotę. W Kalloskopach wystawiono: nową serję widoków z podróży.

Ceny miejsc zwykłe. Szczegóły w afiszach i programach.

UWAGA!

Dla dogodności Sz. Prenumeratorów, przy administracji „Gazety Częstochowskiej” (Aleja II № 43) otworzyliśmy

„KANTOR PISM”

który przyjmuje prenumeratę i ogłoszenia do wszystkich pism krajowych i zagranicznych po cenach redakcyjnych

Kosztorysy, wzory ogłoszeń i egzemplarze okazowe pism na żądanie wysyła się bezpłatnie.

LEKARZ-DENTYSTA GREJNIEC

w CZĘSTOCHOWIE, I Aleja Nr. 10, dom p. Rajcherowej, Przyjmuje codziennie od 9—1 rano i od 3—7 wiecz.

Poleca Nr. 1 swego wydawnictwa, poświęconego krzewieniu zasad zębocelnictwa wśród mas najszerszych p. t. „Ogólne zasady pielęgnowania zębów i jamy ustnej”. Cena 5 i 10 k. Zadać w księgarniach! 20

LEKARZ-DENTYSTA

Artur Broniatowski przyjmuje codziennie od 9—1 i od 3—7 p. p. I Aleja № 8 pierwsza piętra dom p. Rygockiej.

Z doby bieżącej.

Przy całej dobrej woli jednostek a nawet większych grup, przy całej ich chętności ofiarności na cele społeczne, uwa-

żnie przypatrującego się naszemu życiu człowieka uderzyć musi, na jak niskim poziomie stoi u nas myśl społeczna i wykształcenie polityczne. Wiele kwestii społeczno-politycznych od szeregu lat nurtuje nasz organizm narodowy i społeczny, niektóre z nich po wypadkach z lat ostatnich przeszły w charakter ostrej i zapalnej, a my nietylko nie mamy żadnego jasno wytkniętego i celowego planu postępowania, ale najczęściej zupełnie nie orientujemy się w położeniu.

Najoczywiejzej przejawia się to w takich chwilach, gdy głośniejszy jaki wypadek tą lub ową z wspomnianych kwestii czyni aktualną i polityczne dzienniki społeczne zmuszone są głos zabrać. Wówczas właśnie okazuje się brak jasnego planu i metody w postępowaniu, brak wiary w skuteczność tych a nie innych zalecanych środków. Więc też najczęściej głosy te pozostają w społeczeństwie bez echa, a i koła, które zdają się wagi i znaczenie poruszonych spraw rozumieć, nie zdobywają się na metodę w postępowaniu.

Dla szerokiej sfer naszej inteligencji życie polityczne i społeczne ogranicza się na mniej lub więcej dokładnym przetrucaniu i czytaniu dzienników. Te ostatnie zaś z natury rzeczy nie mogą za długo przy danych kwestiach pozostawać, nie mogą za wiele miejsca im poświęcać. Stąd też mowa o małym rozwoju myśli politycznej, o niskim poziomie wykształcenia politycznego może się tylko do naszej inteligencji odnosić i nie powinno to nikogo dziwić. Tak, jak jest, jest logicznie.

Wogóle, jeżeli mówi się o apatii, która rzekomo ogarnęła społeczeństwo po przejściach i wstrząsaniach lat ostatnich, odnosi się to również przeważnie do inteligencji. Lud nasz wiejski i klasa robotnicza coraz więcej ilościowo i coraz skuteczniej jakościowo występują na arenie życia społecznego. Cały szereg dodatkich zjawisk i przejawów, które notujemy w ostatnich czasach u nas, to z małymi wyjątkami na dobro naszego ludu zapisac należy. Masy inteligencji trzymają się zdala.

Może tu winą apatii, może brak wy-

kształcenia politycznego, bo łącząc się z innymi trzeba mieć program, w imię którego się to czyni, a w każdym razie winą tu „niski poziom myśli społecznej”. Ale taka „separacja” może być w skutkach bardzo szkodliwą. Inteligencji nie może i nie powinno braknąć tam, gdzie się rozchodzi o podniesienie dobrobytu mas pracujących i zwiększenie ich oświaty. Jest anormalnem, aby, gdy się mówi o ruchu spółdzielczym, odnosiło się to do kwestji, rozwijającej się żywiołowo, ale istniejącej z dnia na dzień. Jest szkodliwem i demoralizującym, by cały szereg najpotrzebniejszych towarzystw i stowarzyszeń, (i u nas w Częstochowie) wydzwigniętych wiarą robotnika, nie mogło się rozwijać dla braku wykształconych współpracowników.

Przedewszystkiem nie może się inteligencja separować od klasy robotniczej. Wszędzie widzimy zanik jakiegokolwiek zajęcia się doniosłem zagadnieniem sprawy robotniczej, jakiegokolwiek czynnego działania na jej terenie. Stąd ubóstwo a raczej brak, poza niezadarnymi tłumaczeniami broszur niemieckich, jakiegokolwiek literatury robotniczej u nas, ze nie mówimy już o praktycznem zbliżeniu się do klasy robotniczej. A więc tak, jak tyle innych ważnych kwestji, puszczona jest samopas sprawa robotnicza.

S t f. Z.

Delegacja polska w Rzymie a hakata.

Widoczne bankructwo całej polityki antypolskiej w Pruszech zamiast do umiarkowania doprowadza hakatystów do szału. Znieść już nie mogą, jeżeli gdziekolwiek padnie publicznie słowo „polski”, „Polak” i t. d.; twierdzą bowiem, że takich wyrazów i takich określeń nie ma.

Świeżo odbiło się echem w prasie hakatystycznej przyjęcie przez Papieża delegacji polskiej, która udała się do Rzymu po koronę dla Cudownego Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. Wygłoszona wówczas przez Papieża mowa

została na łamach dzienników berlińskich gwałtownie skrytykowana, a „Berliner Neueste Nachrichten” napadło obecnie na Papieża, iż hakatystów pobudza do gwałtów. Jego bowiem wyrażenia: „cały naród Polski” „srogością losu nękany”, jakich był użył w swojej przemowie do delegacji częstochowskiej, są tylko „hołdowniem rewolucjonistycznym dążeniem wielkopolskim”. Wobec takich wykrzykników prowokatorskich (!) Papieża wołają oburzone „Berliner Neueste Nachrichten” — poszczególne państwa nie mogą milczeć, nie mogą pozwolić, by Papież zajmował z przyzwyczajenia takie stanowisko, które się łączy z interesami mocarstw europejskich.

Polacy w Ameryce.

Gdy około 1855 roku garść Ślązaków osiedliła się w stanie Teksas, tworząc tam dwie pierwsze polskie osady rolnicze na ziemi amerykańskiej: „Panna Marja” i „Częstochowa”, nikt chyba nie przypuszczał, że w ciągu lat sześćdziesięciu rozwinię się za oceanem z tego zarodka zastęp trzymilionowy wychodźstwa naszego, że powstanie tam „czwarta dzielnica” Polski.

A jednak tak się stało. Za Ślązakami, wypartymi z kraju przez szereg lat powodzi i głodu, ruszyli za ocean, zwłaszcza po wojnie francusko-pruskiej, Polacy z Poznańskiego i Prus Zachodnich, po nich zaś prąd emigracyjny, sięgając coraz bardziej na wschód, ogarnął Galicję, Królestwo i Litwę tak, że dziś Polacy tworzą na ziemi Waszyngtona kolonie potężne, z którymi rachować się należy.

A lud ten wychodźczy osiedlił się nietylko na roli, bo zjawisko wydłużania się wsi na korzyść miast, objawia się daleko silniej w Ameryce niż w Europie, w wielkich zatem ośrodkach przemysłu i handlu Stanów Zjednoczonych, jak Chicago, Nowy Jork, Buffalo, Milwaukee, Detroit, St. Louis, Pittsburg, Filadelfia, Baltimore itd., powstały dzielnice całkiem polskie.

KRUSZYŃSKI I PROSZOWSKI

Częstochowa, Aleja III-ola, dom własny.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski

Założony w roku 1887

WYKONUJE RZEZBY POMNIKI, ROBOTY BUDOWLANE I SZTUKATERJE.

Telefon № 260

RYDZEWSKI i S-ka
Biuro Techniczne

Instalacje: Oświetlenia elektrycznego, przenoszenia siły i prądu naświetlenia młynów, tartaków, fabryk. Kanalizacja, wodociągi, przewody. Skład materiałów technicznych i elektrotech.

najtrafniej nazwać „spóźnionymi wynalazcami”. Lecz są inni, którzy w tych samych warunkach tworzą dzieła nowe i doskonałe. Do tej kategorii należy naprzykład chłop rosyjski z prowincji tułskiej, nazwiskiem Sagnow, który niedawno uzyskał patent na aparat nazwany automotorem. Charakterystyczną cechą aparatu jest to, że obchodzi się on bez wszelkiego paliwa, a potrzebna energię wytwarza własnym ciężarem i ciężarem tych przedmiotów, jakie się transportuje przy jego pomocy. Aparat może osiągnąć siłę pociągową wielu koni, z pomocą pomysłowego bardzo systemu przetwarza siłę ciężkości na siłę poruszającą go naprzód. Sagnow, który zamieszkuje okolice obywateli ziemscy, pojechał niedawno do Moskwy, aby postarać się o patent i udoskonalić swój wynalazek.

Inny Rosjanin, prosty robotnik, nazwiskiem Szapiewski, który nie uczęszczał nawet do szkoły ludowej, przedstawił niedawno komisji inżynierów rosyjskich model aeroplanu swojej konstrukcji. Mimo, że skonstruował swój aparat, nie znając wcale istniejących już systemów, wynalazek jest pod wieloma względami doskonały, góruje nad innymi systemami. Jeżeli wierzyć można doniesieniom pism, aparat, poruszany motorem benzynowym, może się wznieść prostopadłe w powietrze. Opuszczenie się ułatwia system śrub; prócz tego specjalne urządzenie pozwala aparatowi

utrzymać się prawie nieruchomie w powietrzu. Wynalazca twierdzi, że aeroplan jego będzie mógł udźwignąć działko szybkostrzelne i że będzie można strzelać z niego z góry. Byłoby to zatem pierwszy aeroplan wojenny.

St. I.

Nowe książki.

Nadesłane redakcji przez księgarnię nakładową Gebethnera i Wolffa w Warszawie za pośrednictwem księgarni M. Lipskiej w Częstochowie:

Henryk Sienkiewicz. — „Krzyżacy”, powieść w czterech tomach, 4 tomy w 2-ch, wydanie popularne w 500 rocznicę Grunwaldu, nakład i własność wydawców, Warszawa, Gebethner i Wolff, Kraków, G. Gebethner i Spółka, 1910, 8-ka. Cena rb. 1 kop. 20; w ozdobnej oprawie rubli 1 kop. 60.

Po „Trylogiji” ukazały się w tanim, popularnym wydaniu „Krzyżacy”. Radosna to wieść, słusznie bowiem powieść ta położona jest między arcydzieła autora „Ogniem i mieczem”. Bije z tych kart duch epoki, tak doskonale odczytany, że historycy fachowy nie im zarzucić nie zdoła, bije rozmach wielki i siła w otwarzaniu zarówno scen bojowych, jak i spokojnego, cichego życia codziennego. Bije z niej jakaś tęgość ducha polskiego, który wówczas właśnie rozwijał skrzydła do szerszego lotu, a sta-

nowszy zwyciężką stopą na polach Grunwaldu, urosł w potęgę, której równych mało było wówczas w Europie. Jest tu i tragizm dziejowy, uosobiony w postaci majestatycznej Juranda ze Spychowa, i wzniosłość wielka, wznosząca się do wyżym chrześcijańskiego przebaczenia katom.

I dobrze się stało, że te wszystkie piękności udestępnione będą szerokim masom czytelnicy.

ROZMAITOŚCI.

— Spalony przez żonę.

Wieś Bazar, w powiecie czortkowskim, w Galicji, była w tych dniach widownią straszego i niezwykłego morderstwa. Gdy mianowicie włościanin tamtejszy, Wasyl Humeniuk, powrócił do chaty w stanie nietrzeźwym i zasnął, żona jego Majanna, i kochanek jej, Maksym Woźniak obwiązali pijanemu głowę oraz tułów szmatami, zmaczanymi w nafcie i podpaliłi. Ogień buchnął i w krótkim czasie po wyjściu obojga z chaty, sąsiedzi natrafili na zwłoki zwłoki Humeniuka. Zbrodniarzy aresztowano i odstawiono do sądu w Czortkowie.

— Wysokie honoraria.

Z powodu śmierci króla Edwarda VII „Frank. Ztg.” przypomina, że utrzymanie przy zdrowiu zgasłego monarchy kosztowało kwoty olbrzymie. Tak

np., gdy król Edward, będąc jeszcze następcą tronu, zachorował niebezpiecznie, powołany do niego dr. Henner otrzymał za 4-tygodniowe leczenie 100 tys. marek.

Taką samą kwotę wypłacono w r. 1871 sirowi Wiljamowi Pullowi za leczenie księcia z tyfusu. Lekarze, którzy leczyli króla zaraz po wstąpieniu jego na tron, gdy zachorował na zapalenie ślepej kiszki, otrzymali 400,000 marek.

— Waluty zagraniczne.

Marka = 46.22.
Korona = 39.48.
Frs. = 37.58.
F. szt. = 9.52.

Pokój frontowy

zaraz do wynajęcia Szkolna 5^a m. 6. 961

Lokal Obszerny odpowiedni na Farybę do wynajęcia od Lipca arszawska 45. 953

W Ostrowach Do wynajęcia mieszkanie z wszelkimi wygodami, obok lasu, telefon na miejscu. Adres: Warszawska 25 skład węgla tel. 12. 950

Potrzebna sklepowa do samo prowadzenia kaucja rubli 100 Widoaosc Ale a II Gazeta Częstochowska od godziny 3 do 4 po południu. 988

5 pokoi z przedpokojem i wygodnymi do wynajęcia od Lipca Ul Szkolna Nr. 5. 967

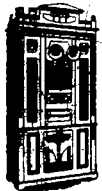
Fabryka wód mineralnych „ZDRÓJ” aptekarza St. Wągrowskiego

„ w Częstochowie III aleja № 62, tel. 31 „ZDRÓJ” Nagrodzona medalami „ „ „ „ „ „ „ „

Picie wód mineralnych ogrzewanych i zimnych na szklanki oraz kefiru w parku miejskim w altanie wprost pawilonu Akc. Tow. „Zawiercie”. Wszystkie wody ściśle podług analizy przyrządzane na wodzie dystylowanej i kwasie węglanym Wyłączna reprezentacja na Częstochowie i Zagłębie napoju orzeźwiającego „Sinalco”. „Sinalco” sprzedają altany należące do fabryki „Zdrój” jedna w parku i w alejach. Żądać „Sinalco” w restauracjach, cukierniach, bufetach kolejowych, składach aptecznych i sklepach kolonialnych. Abonament na Kefir po 15 kop. przyjmują apteki: Niemierko i Bielobradka oraz składy apteczne: Orta i Popławskiego.

Dostawa wód, lemeniad i sinalco na zabawy i przyjęcia.

Pierwsza Praska FABRYKA ORKIESTRJOŃW DIEGO FUCHS W PRADZE

Wystawie Częstochowskiej Wyłączny przedstawiciel: ZDZISŁAW RYLSKI CZĘSTOCHOWA Aleja II № 33 Tel. 93.

Poleca: Orkiestryjony, zasięgujące 5 do 20-ku Instrumentów z nacłgiem ciężarowym lub elektrycznym; poznane i wyróżnione na

H. KOCZAŁSKI & Co, Dom Komisowo-Spedycyjny
Częstochowa, Herby pr., Herby ros. i Granica
Kantor mieści się przy ul. Panny-Maryi Nr. 18 w oficynie na lewo (parter) Telefon 38.
W zakres operacji wchodzi: cienie i ekspedycja towarów przyrządowych i wywozowy h na warunkach najprzystępniejszych. 448-180-2

„LECH” Kantor Przewozowy
Aleja 8-cia № 55, telef. 828.
Ukutecznia szybko i dokładnie przeprowadzi mieszkań, biur, fabryk i t. p. s. gwarancją. Wyjła i odbiera wszelkie towary z hoteli. Kantor otwarty od 9 rano do 7 wieczór.

Centralna Stacja Elektryczna w Częstochowie
Podaje niniejszom do wiadomości, że na mocy przyślugującego jej prawa przyłączane będzie do sieci miejskiej instalacje elektryczne wykonane i przerabiane tylko przez jedną z następujących firm:
Centralna Stacja, oddział instalacyj Dawidowicz F. inż. dypl.
Ginsberg St. biuro techniczne
Rydzewski i S-ka, biuro techniczne
Skalmiereki J. biuro techniczne
„Union” Towarzystwo biuro techniczne

Nowość „Elektrofotografia”. Zawieszające nowomu wynalasku wykonany 18 sztuk pocztówek Matowych z Retuszowaniem za rs. 2. Zakład fotograficzny B. Wolenberga II Aleja 40a. 957

Poszukuję mieszkania aktdającego się z 4-oh lub 5 pokoi kuch. z wygodką, zaraz lub najpóźniej od 1-go Lipca, Ignacy Bernacki 891

„ARYSTOKRATYNA” Krem i proszek.
Odnznaczony na wystawie lekarzy i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.
„Arystokratyna” działa przez swą zawartość węgliku antyseptycznego i orzeźwiająco, juz po krótkim użyciu — staje się pieć lśniaco biała i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.
Piegi, zmarszczki, wagi, żółte plamy „Arystokratyna” usuwa po kilkurazowym użyciu.
ŻADACW SKŁADACH APTECZNYCH I APTEKACH.
Główny skład na Król. i Cesarstwo w składzie aptecznym **WACŁAWA ORZEŁ** w Częstochowie, III Aleja Nr. 48.

Najlepsze
Za potrzebę
American Cycle Company
W Warszawie, Elektornia 4.
Rowery i części
Maszyny do szycia
Najlepsze

Skład obrazów religijnych i galanteryi A. Dąbrowskiego w Częstochowie I-l Aleja Nr. 60. Sprzedaż hurtowa obrazów, medalików pocztówek, świec itp. Obrazy do oprawy 916

Obrona Częstochowy panoram obok klasztoru za figurę św. Jana 915

Piełarnia i kawiarnia turecka Częstochowa II Aleja 16 poleca najlepsze pieczywa i Ciastka 942

Potrzebna sklepowa do mieczar ni z kaucją rb. 50 III Aleja Nr. 60 w mieczar. 951

Zgubiono pasport wydany przez Częstochowski Magistrat na imię Lujjana Adamusa. Złożyc w administracji „Gazety” 952

PRENUMERATE i OGŁOSZENIA PRZYJMUJĄ: Kantor własny Częstochowska Aleja II Nr. 43—w Zawierciu księgarnia p. K. Lubcke i S-ka, — w Rakowie p. Leon Piotrowski.

Warunki prenumeraty: Rocznie rb. 8, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 5 kop. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową, lub odnośnikiem do domów. **Ceny ogłoszeń:** Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tekstem k. 40 po tekście k. 15, obok tekstu (nadesłane) k. 50 nekrologi k. 20. Drobne ogłoszenia po 3 k. za wyraz. Najtańsze ogłoszenie k. 20.